

Maakuntien nuorisovaltuustojen edustajat koontuivat 26.-27.11.2021 Joensuussa ensimmäistä kertaa järjestettyyn MAHKU21 maakunnallisten nuorisovaltuustojen huippukokoukseen. Suomen ensimmäinen virallinen maakunnallinen nuorisovaltuusto on perustettu Kainuuseen jo vuonna 2014. Tämän jälkeen näitä ryhmiä on perustettu ympäri maata eri maakuntiin. Maakunnalliset nuorisovaltuustot ovat vaikuttaneet maakunnissa laaja-alaisesti ja aktiivisesti, toimien esimerkiksi maakuntaliittojen alaisuudessa.

MAHKU21 tapahtuman aikana, nuoret pohtivat maakunnallisten nuorisovaltuustojen tulevaisuutta osana hyvinvointialueita. Yhteisenä julkilausumana maakuntien nuoret vaativat seuraavaa:

Hyvinvointialueuudistus kaippaa nuoria välittömästi

Nuoret tulee ottaa mukaan hyvinvointialueiden ja niiden nuorisovaltuustojen suunnitteluun välittömästi. Nuoria on kuultava ja heidät on otettava mukaan valmistelua koskevaan päätöksentekoon. Hyvinvointialueuudistuksen viestintää tulee tehdä nuorille tutuissa kanavissa ymmärrettävästi ja saatettavasti.

Hyvinvointialueen nuorisovaltuustoja perustana tulee olla maakunnallisissa nuorisovaltuustoissa tehty työ. Hyvinvointialueen nuorisovaltuustoille tulee turvata seuraavat asiat:

- itse laadittu toimintasääntö
- säännöllinen, nuorten tarpeiden mukainen kokousrytmi
- oma budjetti
- läsnäoleva ja luotettava ohjaaja
- aika ja resurssit ryhmäytymiseen ja perehtymiseen
- riittävät kokoustarjoilut
- toimintaan sopivat tilat
- etäosallistumisen mahdollistavat laitteet
- käytännöt, jotka mahdollistavat jokaisen nuoren osallistumisen toimintaan asuinpaikasta riippumatta
- oikeus osallistua kokouksiensa valmisteluun
- samassa linjassa olevat kokouspalkkiot muiden vaikuttamistoimielinten kanssa, suhteutettuna edustajien ja kokouksien määrään

Hyvinvointialueilla nuoria on kuultava heitä koskevissa asioissa, kuten mm. mielenterveyspalveluiden, ehkäisevän päihdetyön, terveydenhuollon sekä palveluiden esteettömyyden kehittämisessä. Hyvinvointialueen nuorisovaltuustoille tulee turvata resurssit nuorten laajempaan osallistamiseen ja kuulemiseen, mikä edellyttää että nuorisovaltuusto saa tiedon valmisteltavista asioista tarpeeksi ajoissa. Tämä on erittäin tärkeää eritoten päätöksissä, jotka koskettavat johonkin tiettyyn ryhmään kuuluvia nuoria.

Hyvinvointialueen nuorisovaltuustoilla tulee olla puhe- ja läsnäolo-oikeus kaikkiin toimieliimiin ja suora aloiteoikeus aluevaltuustolle. Hyvinvointialueella käsiteltävät asiat on esiteltävä nuorille ymmärrettävässä muodossa ja nuoret on pidettävä myös tietoisena siitä, miten heidän aloitteensa ja ideansa on hyödynnetty hyvinvointialueen päätöksenteossa. Nuorten on saatava itse päättää, miten ja mihin he haluavat olla vaikuttamassa. Nuorilla tulee olla mahdollisuus ottaa kokouksissa käsiteltäväksi myös hyvinvointialueen toimivallan ulkopuolelle jääviä aluetason asioita. Hyvinvointialueen nuorisovaltuustoille on mahdollistettava yhteistyö esim. maakuntaliittojen, kuntien, järjestöjen ja muiden alueellisten toimijoiden kanssa. Nuorille on myös mahdollistettava erilaisten tapahtumien ja tilaisuuksien järjestäminen.

Me nuoret vaadimme, että edellä mainitut asiat huomioidaan ja toteutetaan niin hyvinvointialueen valmistelussa, kuin myös sen toteutuksessa. Aluetasolla päätetään lukuisista nuorten arkipäiväistä elämää koskevista asioista. Haluamme olla mukana päättämässä, oli sitten kyse hyvinvointipalveluiden tai maakunnan kulkuyhteyksien kehittämisestä. Mahdollistetaan nuorten laaja-alaisen alueellisen vaikuttamistoiminnan jatkuminen ja kehittyminen entistäkin vaikuttavammaksi.